

Дело C-276/20

Преюдициално запитване

Дата на постъпване:

24 юни 2020 г.

Запитваща юрисдикция:

Landgericht Erfurt (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

15 юни 2020 г.

Ищец:

A, G, E

Ответник:

B AG

— [...] —

Landgericht Erfurt

[...]

C-276/20 - 1

Определение за преюдициално запитване

По дело със страни

_____ A _____, G _____, E _____

— ищец —

[...]

срещу

В_____AG, представлявано от членовете на управителния съвет, **В_____**,
W_____

— ответник —

[...]

образувано по иск за обезщетение за вреди във връзка с т.нар. „дизелгейт“

8-ми граждански състав на Landgericht Erfurt (Областен съд Ерфурт)

[...]

в състав от един съдия, на 15 юни 2020 г.

определи: [ориг. 2]

I. [...]

II. На основание член 267 ДФЕС отправя до Съда на Европейския съюз следните преюдициални въпроси:

1. Когато производителят на даден автомобил или двигател е нарушил европейските правила в областта на регистрацията на превозните средства и европейските стандарти за емисиите на отработени газове, изисква ли правото на Съюза, и по-специално принципът на ефективност и европейските основни права, размерът на вредата за купувача да не се намалява в зависимост от действителното използване на автомобила? Налице ли е такава забрана за приспадане поне когато производителят умишлено е причинил вредата за клиента в противоречие с добрите нрави?
2. Представлява ли запитващата юрисдикция независим и безпристрастен съд по смисъла на член 267 ДФЕС във връзка с член 19, параграф 1, трето изречение ДЕС и член 47, параграф 2 от Хартата на основните права на Европейския съюз?

Мотиви

A. Фактите и главното производство

Спорът в главното производство е част от многобройните „дизелови дела“, по които в цяла Европа се искат обезщетения от производители на превозни средства или двигатели, снабдени със забранено измервателно-коригиращо устройство.

На 2 юни 2012 г. ищецът закупува нов лек автомобил от търговец на автомобили [...]. Превозното средство е оборудвано с дизелов двигател, произведен от ответника [...], норма за замърсяване Евро 5. Този двигател е оборудван с контролен софтуер, който на изпитателния стенд намалява емисиите на азотни оксиди в сравнение с действителните емисии.

Автомобилът е предаден на ищеца и регистриран за първи път на 20 юли 2012 г. след заплащане на продажната цена в общ размер от 21 000,00 EUR. На 25 юни 2018 г. в хода на „сервизна акция“ ищецът разрешава да се инсталира софтуерна актуализация (software update). През септември 2018 г. той предявява иск да му се плати сумата от 21 000,00 EUR, тоест ненамаляната продажна цена, заедно с лихви, считано от 20 юли 2012 г., в замяна на което той да върне автомобила. [ориг. 3]

Б. Преюдициалните въпроси и значението им за решаването на спора

I. По първия преюдициален въпрос

1. От гледна точка на германското право подходът към случаи като настоящия е до голяма степен изяснен. В свое принципно решение [...] Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, наричан по-нататък и „BGH“) приема, че ответниците носят отговорност на основание член 826 от Bürgerliches Gesetzbuch (Граждански кодекс, наричан по-нататък „BGB“), тоест отговорност за вреди, причинени вследствие на умишлено поведение в противоречие с добрите нрави (BGH, решение от 25 май 2020 г., VI ZR 252/19 [...]). Според посочения съд това е така заради наличието на забранено измервателно-коригиращо устройство по смисъла на член 5, параграф 2, първо изречение от Регламент (ЕО) № 715/2007 (вж. също заключението на генералния адвокат E. Sharpston, представено на 30 април 2020 година, C-693/18 [...]).

а) Тази отговорност на производителя на превозното средство или двигателя предполага възстановяване на положението отпреди договора. Увреденият купувач може да иска от производителя обезщетение за вреди срещу връщане на превозното средство. В това отношение за вреда се смята първоначално платената покупна цена.

б) Въпросът за конкретния размер на обезщетението е спорен и все още не е окончателно изяснен. От икономическа гледна точка ключовите въпроси са два: дали и в каква степен следва да се взема предвид действителното използване на превозното средство от купувача и съответно да се намалява размерът на обезщетението за вреди и дали и в каква степен дължимото от производителя обезщетение за вреди подлежи на олихвяване, и по-специално от кой момент.

в) Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд) смята, че обезщетението за вреди трябва да се намалява в зависимост от действителното използване на автомобила (километрите пробег) — чрез прихващане на съответна сума от продажната цена [...].

Това изобщо не е задължително съгласно германското право и има важни доводи за обратното [...]. По-конкретно, трябва да може разумно да се изисква от увреденото лице да компенсира евентуално извлечените от него ползи — в случая действителното използване на превозното средство, а намаляването на отговорността на причинителя на вредата не трябва да е прекомерно [...].

г) Запитващата юрисдикция има сериозни съмнения дали подобно приспадане е съвместимо с принципа на ефективност на правото на Съюза и с изискването за оптимизиране на основните права и принципи от Хартата на основните права на Европейския съюз (член 51, параграф 1, второ изречение от Хартата) **[ориг. 4]**. Освен това прихващането на вредите с ползите би могло да е недопустимо по аналогия с правилата за продажбата на потребителски стоки.

аа) Принципът на ефективност на правото на Съюза изисква прилагането на националното право да не прави невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правото на Съюза (вж. член 47 от Хартата на основните права, член 19 ДЕС). Също така то не трябва да прави невъзможно или прекомерно трудно постигането на целите на правото на Съюза.

Целите на европейското законодателство в областта на регистрацията на превозните средства и техните емисии могат практически ефективно да се постигнат само ако извършваните нарушения се наказват и се предотвратяват за в бъдеще (вж. също член 46 от Директива 2007/46/ЕО). Необходими са ефикасни възпиращи санкции, за да се гарантира осъществяването на целите за висока степен на безопасност на движението по пътищата, за високо равнище на защита на здравето и околната среда, за рационално използване на енергията, за ефективна защита срещу неразрешено използване и евентуално за защита на потребителите. За това трябва да следят националните съдилища (вж. Съд на ЕС, решение от 3 октомври 2013 г., C-32/12).

И двете цели — и наказването, и превенцията — обаче изглеждат застрашени, когато правонарушенията „се изплащат“, т.е. извършването им остава до голяма степен безрисково. Възможно е от гледна точка на правото на Съюза прихващането, извършвано от Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд), да води до несправедливо намаляване на отговорността на причинителя на вредите. Всъщност с течение на времето компенсирането на вредите с ползите става все по-изгодно за производителите, докато увредените купувачи може да бъдат несъразмерно оцетени. Това би могло

да създаде силен стимул за извършване на правонарушенията въпреки всичко и за нарочно бавене на изпълнението, когато клиентите предявят правото си на обезщетение.

Във всички случаи колкото по-продължително е производството, толкова по-малък става размерът на „вредата“. Пред германските съдилища вече е имало случаи, в които ползата от употребата на автомобила, изчислена съгласно приложимите за тази цел критерии, надхвърля първоначалната продажна цена. Съответно в крайна сметка се оказва, че вече няма подлежаща на обезщетяване вреда. И в разглеждания тук случай би се стигнало до значително намаляване на сумата на обезщетението, дължимо от ответника срещу връщането на превозното средство. Към датата на подаване на исквата молба през септември 2018 г. ищецът вече е изминал около 130 000 km, което би означавало да се приспаднат 9000,00 EUR.

бб) Възможно е не само принципът на ефективност, но и основните права на Съюза да не допускат отчитане на действителното използване [...].

Настоящият случай попада в приложното поле на Хартата на основните права, т.е. тя обвързва и задължава Европейския съюз и неговите държави членки (член 51, параграф 1 от Хартата на основните права). Всъщност приложимостта на правото на Съюза, в случая правото в областта на регистрацията на превозните средства, включва и обуславя [ориг. 5] приложимостта на основните права, гарантирани от Хартата (Съд на ЕС, решение от 26 януари 2013 г., C-617/10, т. 21).

От материалноправна гледна точка релевантни са преди всичко правото на живот (член 2, параграф 1 от Хартата) и правото на физическа и психическа неприкосновеност (член 3, параграф 1 от Хартата) като „екологично човешко право“. Поради тясната им връзка с човешкото достойнство по смисъла на член 1 от Хартата тези основни права имат непосредствено действие спрямо трети лица, тоест имат хоризонтален директен ефект. По този начин те имат обвързващо действие между частноправни субекти в гражданскоправни спорове (вж. Съд на ЕС, решение от 17 април 2018 г., C-414/16, т. 76 и сл.). Релевантни по-нататък са и основните принципи за защита на общественото здраве по член 35 от Хартата, за опазване на околната среда по член 37 от Хартата и за защита на потребителите по член 38 от нея. На всички тези основни права и принципи съответстват широкообхватни защитни задължения, за спазването на които трябва да следят съдилищата [...].

вв) Накрая, възможно е изводите, произтичащи от правото в областта на продажбата на потребителски стоки (Директива 1999/44/ЕО), да са относими и за настоящия случай. Така продавачът, доставил несъответстваща на договора стока, няма право да изисква от потребителя обезщетение за употребата на несъответстващата стока до замената ѝ с нова стока (Съд на ЕС, решение от 17 април 2008 г., C-404/06).

д) Следва ли прихващането да отпада поне когато, както в настоящия случай, производителят умишлено и в противоречие с добрите нрави е причинил вредата на купувачите? В това отношение Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд) е приел, че с взетото при разработването на двигателя стратегическо решение да се снабди с типовото одобрение чрез измама спрямо Kraftfahrt-Bundesamt (Федерална служба за моторните превозни средства) и да пусне на пазара неизправните в този смисъл превозни средства, ответникът умишлено се е възползвал от доверчивостта и доверието на купувачите на превозни средства [...]. Във връзка с това ответникът се е ръководел от интереса си от намаляване на разходите, максимизиране на печалбите и извличане на конкурентни предимства.

е) Най-накрая стои въпросът дали не би трябвало да се приеме, че дори ако обезщетението може да се намалява в зависимост от действителното използване на превозното средство, изискванията на принципа на ефективност и на основните права в Съюза все пак са изпълнени поради това, че действително присъжданото обезщетение за вреди подлежи на значително увеличаване с лихви, което донякъде компенсира намалението.

Германското право предвижда да се дължат не само съдебни лихви, тоест лихви за времето на съдебния процес (член 291 от BGB), но и лихви за времето преди това, още от момента, в който причинителят на вредата е изпаднал в забава за плащането на обезщетението (членове 286 и 288 от BGB), или дори от още по-ранен момент — [ориг. 6] от момента на плащането на продажната цена (членове 849 и 246 от BGB).

2. Отговорът на Съда и указанията му по първия въпрос и по всички свързани с него аспекти са релевантни за решаването на спора и имат значително икономическо значение за съответните страни. В главното производство ищецът иска обезщетение за вреди в размер, равен на платената от него покупна цена, тоест без приспадане за пробег на автомобила. На основание член 849 от BGB той иска и заплащане на лихви, считано от 20 юли 2012 г., тоест от деня на плащането на покупната цена.

II. По втория преюдициален въпрос

1. Запитващата юрисдикция — съд от провинция Тюрингия, от системата на общите граждански съдилища — споделя опасенията и съмненията на Verwaltungsgericht Wiesbaden (Административен съд Висбаден) относно институционалната независимост на германските съдилища и правото им да отправят преюдициални запитвания съгласно член 267 ДФЕС [...]. Във връзка с това вж. преюдициалното запитване, отправено от Verwaltungsgericht Wiesbaden (Административен съд Висбаден) на 28 март 2019 г. и делото, висящо пред Съда на Европейския съюз ([...] C-272/19 [...]).

а) Съдът многократно е имал повод да тълкува и прилага основните норми на член 19 ДЕС и член 47 от Хартата относно независимостта на съдиите. Освен това той е уточнил изискванията към производството за преюдициално запитване, предвидено в член 267 ДФЕС. Няма никаква причина в контекста на член 267 ДФЕС да се прилагат критерии, различни от приложимите за член 19 ДЕС и член 47 от Хартата. Съдът правилно приема, че съществува тясна връзка между тези основни норми от правото на Съюза (вж. Съд на ЕС, решения от 25 юли 2018 г., С-216/18, т. 54, от 27 февруари 2018 г., С-64/16, т. 38, т. 41 и сл., и от 16 февруари 2017 г., С-503/15, т. 36 и сл.).

Освен това има много аргументи в полза на разбирането, че установените от Съда критерии относно „пълната независимост“ на органите за защита на данните (Съд на ЕС, решение от 9 март 2010 г., С-518/07) важат на още по-силно основание за съдилищата, които са призвани да защитават всички основни права.

б) Съгласно постоянната практика на Съда съдът трябва да може да упражнява функциите си напълно самостоятелно, без да е йерархично обвързан или подчинен на когото и да било и без да получава нареждания или инструкции от какъвто и да било вид (вж. Съд на ЕС, най-вече решение от 16 февруари 2017 г., С-503/15, точка 36 и сл.). Само по този начин съдиите са защитени от външна намеса и натиск, които могат да застрашат независимостта на преценката им и да повлияят на техните решения [ориг. 7]. Само по този начин може да се отстрани всяко основателно съмнение у правните субекти в неподатливостта на съдилищата на влиянието на външни фактори и в неутралността им по отношение на противопоставящите се интереси.

в) Националната устройствена уредба в Германия и в Тюрингия не отговаря на тези изисквания (относно липсата на независимост на германската прокуратура вж. вече Съд на ЕС, решение от 27 май 2019 г., С-508/18 и др.). Тя осигурява само функционална независимост на съдиите по същината на съдийската дейност, тоест лична независимост. Това обаче не е достатъчно, за да е налице защита от всякакво външно влияние. За тази цел е необходима и институционална независимост на съдилищата, а тя изобщо не е гарантирана. Същевременно гаранция за независимостта на отделния съдия е независимостта на съдебната система като цяло.

Устройствените правила за съдебната система и съдиите в Тюрингия обаче не съответстват на критериите за независимост на съдилищата, определени от европейското конституционно право и от Съда на ЕС (вж. Съд на ЕС, най-вече решения от 19 ноември 2019 г., С-585/18 и др., т. 121 и сл., от 24 юни 2019 г., С-619/18, и от 25 юли 2018 г., С-216/18). Конкретно:

аа) В провинция Тюрингия, както и във всички други германски провинции, организацията и управлението на съдилищата са в

правомоцията на изпълнителната власт, която упражнява надзор над съдилищата и ги контролира както в персонално, така и в материално отношение. Министерството на правосъдието взема решения относно щата и броя на съдиите в отделните съдилища, както и относно материалното обезпечаване на съдилищата. Освен това съдиите се назначават и повишават от министрите на правосъдието. Оценяването на съдиите за тази цел се извършва от министерствата и от председателите на съдилищата, които извън евентуално упражняваните от тях съдийски функции трябва да се смятат за част от изпълнителната власт. Министрите на правосъдието, както и административно подчинените им и обвързани от указанията им председатели на съдилищата на практика охраняват входа на системата. Освен това председателите на съдилищата упражняват контрол за изпълнението на служебните задължения по отношение на всички съдии.

бб) Характерни за Германия и Тюрингия са и редица формални и неформални преплитания и персонални обвързаности между съдебната и изпълнителната власт. Така например съдиите могат да бъдат натоварени и с административна работа в областта на правосъдието. Съмнения буди по-специално традиционната практика за командироване на съдиите в министерствата на провинциите или във федералните министерства. Командированите магистрати често остават в йерархията на дадено министерство в продължение на години. Не е необичайно и честото местене между длъжности в министерствата и съдилищата, включително с преминаване от статут на съдия към статут на държавен служител и обратно.

Самият съдия от настоящия едноличен решаващ състав е бил командирован по този начин три пъти — два пъти [ориг. 8] в Министерство на правосъдието на Тюрингия и веднъж в администрацията на министър-председателя на Тюрингия.

Това персонално застъпване между изпълнителната и съдебната власт противоречи не само на правото на Съюза, но и на действащите по целия свят Принципи от Бангалор за поведението на съдиите (вж. Commentary on the Bangalore Principles of Judicial Conduct, www.unodc.org, стр. 36: „*The movement back and forth between high-level executive and legislative positions and the judiciary promotes the very kind of blurring of functions that the concept of separation of powers intends to avoid.*“).

вв) Преди всичко неформалните практики понякога изглеждат произволни. За външния свят съдилищата са гарант срещу произвола, а същевременно поради неформалните практики съдиите са изложени на риск от произвол и административен натиск. Наистина в последно време с нарастващото осъзнаване на проблема започна да се въвежда т.нар. „процедура за заявяване на интерес“, включително в Тюрингия, например за командироването във висшите съдилища, включително командироването за пробен период преди евентуално назначаване в тези съдилища, или за

ръководенето на работните семинари за стажанти, но до момента няма възможност за защита по съдебен ред, т.е. няма способ за съдебна защита.

гг) Всичко това дава възможност на изпълнителната власт да упражнява недопустимо влияние върху съдебната власт. Това включва и някои непреки, субтилни и психологически форми на въздействие. Съществува реален риск от „награждаване“ или „наказване“ за определено поведение при решаването на делата (вж. Bundesverfassungsgericht (Федерален конституционен съд, наричан по-нататък и „BVerfG“), определение от 22 март 2018 г., 2 BvR 780/16, [...] т. 57 и 59).

дд) Тясното застъпване на германската съдебна система с изпълнителната власт, йерархията и институционалната зависимост са наследство от авторитарната германска държава от 19-и век и от „фюрерския принцип“ на националсоциалистите — дълга сянка от миналото. Що се отнася до контрола за изпълнението на служебните задължения, всички германски съдебни системи се основават на председателския модел (до степен на злоупотреба по времето на националсоциализма чрез пренасяне на „фюрерския принцип“ в съдилищата [...]).

Значителното влияние на изпълнителната власт върху персоналните решения в съдебната система не е част само от германската правна култура. Наследената от преддемократичния период съдебна структура не създава достатъчно пречки пред риска от политическа употреба на системата. Липсва устройствена устойчивост (constitutional resilience) [...]. **[ориг. 9]**

ее) Преплитането на властите в провинция Тюрингия — което не е само неформално, но и институционално — е по същество резултат от следните норми:

Член 89, параграф 2 от Thüringer Verfassung (Конституция на Тюрингия) гласи, че министърът на правосъдието назначава съдиите сам, когато назначението е временно, и заедно с Richterwahlausschuss (Комисия за избор на съдии), когато назначението е пожизнено. Съгласно член 89, параграф 4 от Конституцията на Тюрингия конкретните условия и ред за назначаването на съдиите се уреждат със закон.

Съответно член 3, параграф 1 от Thüringer Richter- und Staatsanwältegesetz (Закон на провинция Тюрингия за съдиите и прокурорите, наричан по-нататък „ThürRiStAG“) предвижда, че министърът, който отговаря за правосъдието, назначава и освобождава съдиите и прокурорите. Съгласно член 3, параграф 2 от ThürRiStAG министърът, който отговаря за правосъдието, е най-висшият административен ръководител по смисъла на този закон за съдиите и прокурорите; съгласно член 3, параграф 3 от ThürRiStAG министърът, който отговаря за правосъдието, е и член на Комисията за избор на съдии.

Както следва от членове 3 и 63 от ThürRiStAG, в качеството си на най-висш административен ръководител министърът, който отговаря за правосъдието, взема и крайните обвързващи решения по въпросите на повишенията — както що се отнася до процедурата за повишаване, така и що се отнася до резултата. По силата на член 63, параграф 3, трето изречение от ThürRiStAG при несъгласие между Комисията за избор на съдии и министъра на правосъдието във връзка с дадено повишение министърът може да предложи нов кандидат или да обяви нов конкурс за длъжността („право на вето“).

Освен това законите на провинцията относно устройството на съдилищата съдържат множество правила, от които личат преплитането на властите и обемът на правомощията на изпълнителната власт. Съгласно член 3 от Thüringer Gesetz zur Ausführung des Gerichtsverfassungsgesetzes (Закон на провинция Тюрингия за прилагането на федералния закон за устройството на съдилищата, наричан по-нататък „AGGVG“) министерството, което отговаря за правосъдието, определя броя на съставите и отделенията в съдилищата. За административните съдилища например аналогични правила са предвидени в член 1, параграф 4 и член 2 от Thüringer Gesetz zur Ausführung der Verwaltungsgerichtsordnung (Закон на провинция Тюрингия за прилагането на федералния закон за административните съдилища). Към това се прибавя и контролът за изпълнението на служебните задължения. Съгласно член 10, параграф 1 от AGGVG този контрол се упражнява от:

1. министъра, който отговаря за правосъдието — по отношение на общите съдилища и прокуратурите в провинцията,
2. председателя на Oberlandesgericht (висш областен съд) и председателя на Landgericht (областен съд) — по отношение на съдилищата от техния район.

Самите председатели на съдилища също подлежат на контрол за изпълнението на служебните задължения [...].

жж) Подобно на предвидените правни средства за защита, предоставените на съдиите в Тюрингия права на участие във вземането на решения също не осигуряват достатъчен коректив. От една страна, **[ориг. 10]** съгласно член 40 от ThürRiStAG съдийските представители имат пълно право на участие само в ограничени случаи, в далеч по-малка степен от държавните служители на тази провинция.

От друга страна, съществуват големи препятствия за използването на вътрешносистемните правни средства за защита в случай на накърняване на независимостта на съдиите. Сезирането на дисциплинарната инстанция е доста тежка задача и за него понякога се заплаща висока професионална и социална цена. Не бива да се забравя, че по принцип правните средства за защита са насочени срещу мерките, взети от административните ръководители, тоест от председателите на съдилищата, които са натоварени

с оценяването и съответно разполагат с „контрол“ над повишенията и разпределението на задачите. Освен това в Тюрингия дисциплинарната инстанция може да се сезира само след сложно производство по обжалване по административен ред, което се провежда пред изпълнителната власт.

г) Тези дефицити могат да породят основателни съмнения сред обществеността, че германските съдилища не са достатъчно защитени от външна намеса или натиск, особено от страна на изпълнителната власт. Освен това те могат да породят основателни съмнения в неподатливостта на съдилищата на пряко или непряко влияние. В крайна сметка има и риск от пристрастно прилагане на правото, тоест от липса на неутралност по отношение на противопоставящите се интереси на страните (относно тези критерии вж. Съд на ЕС, решение от 19 ноември 2019 г., C-585/18 и др.).

д) Принципът на разделение на изпълнителната и съдебната власт е подчертан и в практиката на Съда по правата на човека в Страсбург. Така наскоро той изрази съмнения в независимостта и безпристрастността на нотариалното отделение към Oberlandesgericht Celle (Висш областен съд Целе) (ЕСПЧ, решение от 30 януари 2020 г., № 29295/16 [...]). Обстоятелството, че съдиите в това отделение са административно подчинени на председателя на висшия областен съд, що се отнася до тяхната кариера и евентуалните дисциплинарни производства, може да породии обективни опасения у търсещия защита.

е) Verwaltungsgericht Wiesbaden (Административен съд Висбаден) повдига практическия въпрос за производствата пред административните съдилища, по които една от страните е съответното министерство на правосъдието, например по спорове със служители във връзка със служебните правоотношения или с кандидати във връзка с конкурси за длъжност в министерството.

Общите гражданските съдилища често се произнасят по дела, по които страна е съответната провинция или Федерална република Германия. Такива са например делата за големи строителни проекти или във връзка с отговорността на държавата за вреди. В такива случаи поради институционалната им зависимост от изпълнителната власт като страна по спора е съмнително дали тези съдилища имат необходимото качество на неутрално „трето лице“ (що се отнася до това съществено изискване за независимост, вж. Съд на ЕС, най-вече решения от 9 октомври 2014 г., C-222/13, т. 29 и от 22 декември 2010 г., [ориг. 11] C-517/09, т. 38).

Само „отделянето“ на съдебната система от оковите на изпълнителната власт, както вече е направено в много други държави членки, включително създаването на самостоятелни съдебни структури, достатъчно обезпечени във финансово отношение и освободени от йерархични зависимости, може да гарантира занапред високото качество на германската съдебна практика и

доброто правораздаване (good judging) като условие за възможността за доверие в правосъдието.

2. Въпросът за правото на отправяне на преюдициални запитвания по член 267 ДФЕС и поисканото от Съда тълкуване на член 19, параграф 1, трето изречение ДЕС и член 47, параграф 2 от Хартата на основните права са релевантни за решаването на конкретен спор, а не са от хипотетично естество. Те имат тясна и неразривна връзка с делото, разглеждано в главното производство, и с конкретното положение на запитващата юрисдикция (вж. Съд на ЕС, решение от 27 февруари 2018 г., C-64/16, т. 19 и сл.). Релевантни са по-специално следните фактически и правни обстоятелства:

а) В главното производство решаващият съд в качеството си на съд на Съюза трябва да се произнесе по въпроси, свързани с прилагането и тълкуването на правото на Съюза, в случая на европейското право в областта на регистрацията на превозните средства, във връзка с принципа на ефективност на правото на Съюза и европейските основни права съгласно член 19 ДЕС и член 47 от Хартата. Делото в главното производство е тясно свързано с правото на Съюза.

б) Именно в този контекст се поставя процесуалният проблем дали и при какви условия съдът има право да отправя преюдициални запитвания. Смята се, че Съдът на ЕС е компетентен и овластен да посочи на запитващата юрисдикция критериите от правото на Съюза, които могат да допринесат за решаването на въпроса за правото на отправяне на преюдициално запитване (вж. Съд на ЕС, решение от 19 ноември 2019 г., C-585/18 и др., т. 100). Щом Съдът е компетентен и овластен да изяснява процесуални преюдициални въпроси, съответно въпроси за тълкуването на процесуалните норми на правото на Съюза, които запитващата юрисдикция е длъжна да приложи, за да постанови решението си (вж. Съд на ЕС, решение от 26 март 2020 г., C-558/18 и др., т. 50), това би трябвало с още по-голяма сила да важи и по въпросите за необходимите характеристики на запитващата юрисдикция.

в) Съществува освен това тясна и неделима връзка между преюдициалните въпроси относно „дизелгейт“ и статута на запитващата юрисдикция. Държавата притежава значително участие в капитала на ответника. Предвид свързаните с германската автомобилна промишленост икономически интереси и интереси на политиката на пазара на труда, особено във времената на пандемия, а и още предвид огромния брой на делата натискът върху съдилищата е изключително висок. Забелязва се също така, че за разлика от **[ориг. 12]** по-голямата част от германските съдилища, а вече и от Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд), по-близките до ответника граждански съдилища са отхвърляли исковете срещу него.

г) Освен това от съществено значение е писмото на председателя на Oberlandesgericht Dresden (Висш областен съд Дрезден) от 9 април 2020 г.

[...]. Това писмо, изпратено до всички председатели на германските висши областни съдилища, е разпратено и разпространено сред съдиите в Тюрингия и достига и до съдията от настоящия едноличен решаващ състав.

Предложението към съдиите да помислят дали не могат да „отлагат“ разглеждането и решаването на делата относно „дизелгейт“, е годно да окаже пряко влияние. Същото важи в още по-голяма степен за ясно изразеното в писмото отрицателно отношение към *„възможността да се издейства пълно връщане на покупната цена, без каквото и да било приспадане заради понякога дългогодишното използване на автомобила“*. Именно във връзка с това обаче е зададен първият преюдициален въпрос.

д) Тук трябва да се има предвид и все по-критичното отношение в Германия към отправянето на преюдициални запитвания, поне що се отнася до запитванията от първоинстанционните съдилища, което стига включително до призови да се ограничи правото на първоинстанционните съдилища да отправят преюдициални запитвания. В този смисъл оттеглящият се заместник-председател на Bundesverfassungsgericht (Федерален конституционен съд) Фердинанд Кирхоф е изразявал становището, че правомощието на първоинстанционните съдилища да отправят преюдициални запитвания способства за заобикаляне на горните инстанции и като цяло води до разнопосочност в съдебната практика [...].

Всичко това може да възпре първоинстанционните съдилища в Германия да отправят преюдициални запитвания (относно неограниченото и неограничимо право на отправяне на преюдициални запитвания вж. Съд на ЕС, решение от 26 март 2020 г., C-558/18 и др., т. 55 и сл.).

[...]